

Négymillió lej hívott le a Maros Megyei Tanács

Új, minőségi standardok a közigazgatásban

Fotó: Nagy Tibor

Az adminisztratív kapacitás fejlesztése operatív program keretében négymillió lej uniós támogatást hívott le a Maros Megyei Tanács. A tegnap a Grand Szálló konferenciatermében két projekt lezárásáról és egy újabb beindításáról számolt be Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke, Alexandru Câmpean alelnök, Codruța Toğan projektmenedzser, Bogdan Machedon rendőrfőbiztos és Sanda Vițelar sajtófelelős.

Mezey Sarolta

Hatékonyabbá teszik az adminisztrációt

– A Maros Megyei Tanács 2016-2019 között két projektet valósított meg az adminisztratív kapacitás fejlesztése operatív program (POCA) keretében, és finanszírozást nyert egy harmadikra is.

Idén novemberben a POCA alapjaiból finanszírozott két projekt lezárult, nevezetesen az „ISO 9001:2015 minőségbiztosítás a Maros Megyei Tanács tevékenységében” és a „Nemet mondunk a korrupciónak!” elnevezésűek.

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Erdély festészete a két világháború között

Az ünnepélyes megnyitón számos érdeklődő tisztelte meg jelenlétével a Maros Megyei Múzeum művészeti eseményét, amelyhez a helyi szervezők mellett a németországi ifj. Böhm József műgyűjtő kollekcója, valamint a nagybányai, kolozsvári, brassói szépművészeti múzeumok festményeiből kölcsönzött művek szolgáltatták az alapot.

3.

Nemzetközi kitekintés kilencedszer

Újra kivételes fotós élményt kínál a marosvásárhelyi várbán a Szűcsök bástyája. Fél száz színes és fekete-fehér felvétel, csupa díjnyertes fotóból álló, válogatott képanyag nyújt igazi vizuális csemegét a tárlatlátogatóknak. A Marx József Fotóklub 9. nemzetközi fotóművészeti szalonja, illetve a XXVII. országos fotóművészeti biennálé november 8-án nyitotta meg ajtajait, és hangulatos ünnepségen díjazta nyertesait.

6.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Vălean a kerozinadót is megfontolja

A repülőjáratok számának csökkentése helyett jobb forgalomszervezésre, az üzemanyag-használat leszorítására lenne szükség a károsanyag-kibocsátás mérséklése érdekében, de a kerozinadó bevezetése is a lehetőségek között van – jelentette ki csütörtök délutáni európai parlamenti (EP) meghallgatásán a román biztosjelölt.

A közlekedési portfólió élére jelölt Adina Vălean leszögezte, hogy a 2050-es klímasegítség célkitűzések eléréséhez az új Európai Bizottságnak meg kell hoznia öt éves megbízatása alatt a szükséges döntéseket. Ehhez számos más intézkedés mellett vasútfejlesztésekre is szükség van, ahogy például a tengeri szállítási szektorra vonatkozó szabályok szigorítására is – tette hozzá. Kiemelte, az ezredforduló óta csatlakozott EU-tagállamok infrastruktúrája komoly fejlesztésekre szorul. „Európa keleti részét támogatni kell” – fogalmazott. Egyebek

mellett a halálos közúti balesetek számának visszaszorítását is célként határozta meg, mondván, a következő évtized végére azt a jelenlegi felére kellene csökkenteni.

Az első román jelöltet, Rovana Plumbot összeférhetlenségre hivatkozva utasította el az EP jogi szakbizottsága.

A frakciók koordinátorai kétharmados többséggel akár azonnal is jóváhagyhatják a kinevezést, ennek hiányában újabb kérdéseket tehetnek fel írásban. Amennyiben a beérkezett válaszok sem meggyőzőek, akkor a jelöltnek újra meg kell jelennie a testület előtt, amely – ha még akkor sincsen meg a szükséges koordinátori többség – végül egyszerűen többséggel dönthet titkos szavazáson.

Az EP illetékes bizottságaiban az első körben különböző okokból elutasították a francia, a magyar és a román biztosjelöltet, Trócsányi Lászlót, Rovana Plumbot és Sylvie Goulard-t. Mindhárom új választottat csütörtökön hallgatták meg. (MTI)

NOVEMBER

16., szombat
A Nap kel
7 óra 25 perckor,
lenyugszik
16 óra 49 perckor.
Az év 320. napja,
hátravan 45 nap.

IDŐJÁRÁS

Részben napos idő

Hőmérséklet:
max. 16 °C
min. 8 °C

Isten éltesse!

Ma ÖDÖN,
holnap GERGŐ,
HORTENZIA napja.
GERGŐ: a Gergely magyar
változata, jelentése: ébren
örkődő.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2019. november 15.

1 EUR	4,7667
1 USD	4,3224
100 HUF	1,4239
1 g ARANY	203,6272

Új, minőségi standardok a közigazgatásban

Fotó: Nagy Tibor

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezek megvalósításával nőtt a Maros Megyei Tanács tevékenységének hatékonysága, egyrészt egy nemzetközileg elismert szabvány bevezetésével, amely a szervezetek minőségirányítási rendszereire vonatkozik, másrészt a korrupció megelőzését és leküzdését célzó intézkedések javításával, bővítésével. A két projekt megvalósításának időtartama 16 hónap volt, összértékük 1.000.000 lej.

Örülök, hogy a Maros Megyei Tanács szintjén sikerült két olyan projektet megvalósítanunk, amelyek által az intézmény tevékenysége hatékonyabbá válik, és mindezt európai uniós alapokból tudtuk megoldani. A POCA-alapok célja a korszerű közigazgatás támogatása, hiszen a versenyképes közszolgáltatások elősegítik a társadalmi-gazdasági fejlődést. Ahhoz, hogy a közigazgatás eredményes legyen, hozzáértő alkalmazottakra, az erőforrások célravezető és átlátható kezelésére, megfelelő intézményi-adminisztratív struktúrára, valamint világos, egyszerű és kiszámítható működési eljárásokra van szükség. Ennek a két projektnek nincs olyan látható eredménye, mint a különböző beruházásoknak, de mégis fontosak, hiszen ha az intézményünk jól szervezett, akkor gyorsabb az ügyintézés – hangsúlyozta Péter Ferenc tanácselnök.

Lapunk kérdésére elmondta: – Bejelentettük a két projekt befejezését, meghívtuk azokat az intézményvezetőket, akik a megyei önkormányzat keretében dolgoznak. Ugyanígy meghívtunk polgármestereket és más intézményvezetőket is. Az első projekt azt célozta, hogy hatékonyabbá tegyük a munkát a közigazgatásban. Olyan minőségi standardokat kellett bevezetni, amelyek segítségével könnyebb lesz az alkalmazottak munkája, és sokkal egyszerűbbé és átláthatóbbá válik az egész közigazgatási tevékenység – fogalmazott a megyei tanács elnöke.

Nemet mondunk a korrupciónak!

– A másik projekt a Nemet mondunk a korrupciónak! című. Itt nem arra kell gondolni, hogy korrupciós esetek történtek, és ezeket kellene felfedezni. Arról van szó, hogy azokat az érzékeny pontokat kell elemezni, illetve bemutatni az alkalmazottaknak és a megyei önkormányzat tagjainak, ahol esetleg felmerülhet a korrupció kérdése. A projekt keretében felkészítettük az alkalmazottakat és a tanácsosokat, hogy megfeleljenek az előírásoknak, és tartsák be az integritási és etikai szabályokat, s még véletlenül se történjen olyan tévedés, amikor felmerülhet a korrupció gyanúja. A korrupcióellenes igazgatóság is segített a felkészítő tevékenységben, előadásokat tartottak – tájékoztott Péter Ferenc.

Kérdésünkre, hogy voltak-e korrupciós ügyek a megyei tanácsnál, az elnök elmondta, hogy négy éve, amióta ta-

nácselnök, a Gyermekvédelmi Igazgatóságnál merült fel a gyanú egy adminisztrátor esetében, de az ügyet még nem zárták le, még nem bizonyosodott be, hogy korrupciós esetről van-e szó.

Láthatáron az online ügyintézés

A két lezárult projekt az intézmény belső szervezésére és működésére, valamint a köztisztviselők képzésére irányult, a harmadik, POCA-n keresztül finanszírozást nyert projekt célja pedig különböző digitális szolgáltatások bevezetése a megye lakosai számára.

A lakosságnak nyújtott szolgáltatások egyszerűsítését célzó intézkedések bevezetése a Maros Megyei Tanácsnál elnevezésű projekt megvalósításával az állampolgárok egyszerűbben igényelhetnek és kapnak kézhez bizonyos hivatalos iratokat azoknak az új informatikai megoldásoknak köszönhetően, amelyek hatékonyabbá teszik a megyei tanács back-office tevékenységét. Így Maros megye lakosságának lehetősége lesz online igényelni és beszerezni a következő dokumentumokat: urbanisztikai bizonylat, urbanisztikai bizonylatához szükséges jóváhagyások, építési engedélyek, bontási engedélyek, az építési engedély meghosszabbítása, az urbanisztikai bizonylat meghosszabbítása, elvi megvalósíthatósági engedély, urbanisztikai dokumentációhoz szükséges jóváhagyások, előzetes beleegyezés a megyei utak területén kivitelezett munkálatokhoz, elhelyezési és kivitelezési engedélyek a megyei utak területén.

A projekt összértéke hárommillió lej, a megvalósítás időtartama 30 hónap

– A mai nap jelentettük be a harmadik projekt beindítását, szintén az operációs program keretében. Szándékunk, hogy ezeket népszerűsítsük, mert követendő példa lehet másoknak is, hogy pályázzanak, és próbálják leírni a megvalósításukhoz szükséges összegeket. Ez a projekt érinti leginkább a polgárokat. A segítségével elektronikus formában lehet majd dokumentumokat igényelni a megyei önkormányzattól. A projekt révén a válaszokat és a dokumentumokat szintén elektronikusan lehet elküldeni. Ezzel megszűnik az ügyfelek oda-vissza útja, nem kell bejárni az irodákba, és nem kell sorban állni a válaszáért. Úgy gondolom, hogy ez a jövő, nagyon fontos lépés a modern közigazgatás megvalósításához. Ezzel a pályázattal sikerül egy új modellt bemutatni a megyében, amely szintén követendő példa lehet az önkormányzatoknak és más intézményeknek is, amelyek a maguk során nagyon sok dokumentumot kell kibocsátásnak azoknak, akik hozzájuk folyamodnak – fogalmazott Péter Ferenc a konferencia befejeztével.

Megáll az ész! – szilveszteri Hahota-kabaré

A Hahota színtársulat december 28-án, szombaton este 7 órától mutatja be a *Megáll az ész!* című szilveszteri kabaré-előadását Marosvásárhelyen, a Maros Művészegyüttes előadótermében. További decemberi előadások: 29-én, vasárnap este 7 óra, 30-án, hétfőn du. 4 és este 7 óra, valamint 31-én, kedden du. 4 és este 7 óra. Szovátán január 6-án és 7-én este 7 órától a Domokos Kázmér Művelődési Házban, Szászrégenben január 8-án és 9-én este 7 órától az Eugen Nicoră Művelődési Házban vendégszerepel a társulat.

Fellépnek: Puskás Győző, Kelemen Barna, Gönczi Katalin, Cseke Péter, Székely M. Éva, Szőlősi P. Szilárd, Halmágyi Éva és Gáll Ágnes. Énekel: Bodoni Ildikó. Rendező: Kovács Levente.

A marosvásárhelyi, a szovátai és a szászrégeni pénztárnál már elkezdtek a jegyek értékesítését. A teljes műsorrend megtekinthető a www.hahota.ro weboldalon.

Asociația Culturală HAHOTA Kulturális Egyesület

MAROSVÁSÁRHELYI SZÍNTÁRSULAT

HAHOTA

MEGÁLL AZ ÉSZ!

ZENÉS SZILVESZTERI KABARÉ!

2020

KELEMEN BARNA
GÖNCZI KATALIN
DROBOPET JAKAB TIBOR
BODONI ILDIKÓ
GÁLL ÁGNES
CSEKE PÉTER
HÁLMÁGYI ÉVA
SZŐLŐSI P. SZILÁRD
PUSKÁS GYÖZÖ

December 28-án péntekBEMUTATÓ! 29-én szombat este 7 óráig, 30-án vasárnap délután 4 és este 7 órától, 31-én hétfő (SZILVESZTER) délután 4 és este 7 órától.
Járde 2-ór szarada, 3-ór szilveszter este 7 óráig, 4-én péntek, 5-én szaradát délután 4 és este 7 óráig, 6-én vasárnap, 11-én péntek, 12-én szombat, 13-án vasárnap, 19-én szaradát, 20-án vasárnap, 26-án szaradát és 27-én vasárnap este 7 óráig.
Marosvásárhely – Maros Művészegyüttes terme

A zene varázsában – az örmény kultúra napjai Marosvásárhelyen

Komitasz vardapet, az „örmények Bartók Bélája” születésének 150. évfordulóján a zene a központi témája az Örmény kultúra napjai hagyományos őszi rendezvénysorozatnak a Marosvásárhelyi Örmény Magyar Kulturális Egyesület szervezésében. A rendezvény november 23-án, szombaton 11 órakor kezdődik a marosvásárhelyi Kultúrpalota kistermében. Bodurián Ágota székelyudvarhelyi zenekutató az örmény genocídium idején élt Komitasz tragikus életét és munkásságát ismerteti. Dr. Kálmán Attila Liszt Ferenc erdélyi és ó-romániai hangversenysorozata kapcsán a zeneszerző és gróf Karátsonyi Guidó kapcsolatáról értekezik, dr. Ávéd

Éva pedig Liszt Erdélyben és a Kárpátokon túl előadott műveiből tart zeneaudíciót. Az esemény végén Bányai Réka bemutatja a Gyergyói örmények című kétnyelvű kiadványt. Vasárnap, 24-én 12 órakor Komitasz vardapet életét bemutató kiállítás nyílik a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János termében, Örményország romániai nagykövetsége jóvoltából. A kiállítást dr. Csiky Csaba egyetemi tanár nyitja meg, kaukázusi dudukon közreműködik Ósz Domokos. A kiállítást egy hétig látogatható.

A rendezvényekre a belépés ingyenes, a szervezők mindenkit szeretettel várnak.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujas.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 8-16 óra, péntek: 8-15 óra, szombat zárva, vasárnap: 10.30-14.30 óra között.

642357800069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND
1410. sz., 2019. november 16.

Határ Győző

Tömegsír

ez egy Máriás Tallér
ez egy Ezüst Sekel
ez a rozsdás kajla krajcár:
ez értéktelen
már nem kellek senkinek
nekem senkise kell
ugyan
jól elbántak jól ki-
bántatok velem

immár nem tartom magam
sokra-többre én sem
jó ideje nem jegyzik már
árfolyamat
nincs se küldetésem se
fényes temetésem
ugyan
nem festik meg róla
nincs olajnyomat

mi ünnepélyes buzgó ön-
elsiratásom
kész schubertiáda! a vers
innen megremeg
s míg én kántálva cifrándi
síromat ásom
tudom
nincs nálam tömegsír
ismeretlenebb

*1914. november 13-án született, 2006.
november 27-én hunyt el a költő

Kapunyítás a 25. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásáron

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

Erdély festészete a két világháború között

– Beszélgetés Boros Judit budapesti művészettörténésszel,
a marosvásárhelyi kiállítás kurátorával –

Boros Judit a tárlatnyitón

A fenti címet viselő kiállítás október 25-én nyílt meg a marosvásárhelyi Kultúrpalota II. emeleti galériáiban. Az ünnepélyes megnyitón számos érdeklődő tisztelte meg jelenlétével a Maros Megyei Múzeum művészeti eseményét, amelyhez a helyi szervezők mellett a németországi ifj. Böhm József műgyűjtő kollekcója, valamint a nagybányai, kolozsvári, brassói szépművészeti múzeumok festményeiből kölcsönzött művek szolgáltatták az alapot. A tárlatot azóta is sokan látogatják, és a 2020. április 19-i zárásig még biztos számos művészetkedvelő felkeresi. A kiállítás kurátorával, Boros Judittal rögtön a megnyitót követően beszélgettünk a rendezvényről.

Nagy Miklós Kund

– Ez a marosvásárhelyi kiállítás egy kevésbé feltárt időszakot vetít elénk, legalábbis ilyen összefüggésben ritkán került szóba Erdély festészete. A tárlat kurátora, a témában jártas művészettörténész is így gondolja?

– Igen, mindenképpen azt gondolom, hangsúlyozva, hogy Nagybánya híre, súlya egy kicsit elnyomja az egészét. A nagybányai jelenséget sokan és alaposan tanulmányozták, szakszerűen elemezték, és köztudott, hogy az igazi fénykora az első világháború előtti időszakra tehető, de természetesen az is jelentős, ami utána következett. A két világháború közötti években viszont Nagybánya százalékosan elfoglalt aránya az erdélyi művészet egészében biztosan csökkent. Ez nem mindig derül ki a művészettörténeti leírásokból. Azt hiszem, legfőbb ideje, hogy a többi központ, elsősorban Kolozsvár és Marosvásárhely, de Brassó, Nagyszeben és Temesvár is például Podlipny

(Folytatás az 5. oldalon)

Balázs Imre József

Tíz mondat arról, hogy hol van az irodalom

1. Az irodalom ott van a könyvben, a könyv ott van a könyvvásáron, az irodalom tehát ott van a könyvvásáron.

2. Az irodalom ott van, ahol a könyvvásár van, de az irodalmat nem lehet megvásárolni, mert az irodalom nem adja olcsón a bőrét.

3. Az irodalom ott is van, ahol nem a könyvvásár van, lehet, hogy épp egy táncmozdulat repíti a magasba, vagy egy buszmegállóban várakozik, ahová egy olyan busz érkezik, amelyik egy életben csak egyetlenegyszer jön, rendszámabláján hangyák rajzanak, újabb és újabb feliratokat kirakva.

4. Az irodalom ott van egy buszon zajló beszélgetésben, egy elejtett, s a szekrény alá gurult szóban, vagy abban a mozdulatban, ahogy kikotorják a szekrény alól.

5. Az irodalom ott van egy dalszövegben, amit két szerelmes egyszerre hallgat, s közben ugyanarra gondolnak akkor is, ha több száz kilométer választja el őket egymástól.

6. Az irodalom ott van a figyelemben, amellyel megyünk az utcán, s amely nélkül soha nem is jönne velünk szembe senki.

7. Az irodalom ott is van, ahol nem keressük: akkor is ránk köszön, ha éppen a színház előcsarnokának padlókövéből szólal meg.

8. Az irodalom ott van minden kirándulásban, amit egy felhőben teszünk, akár gyalog megyünk épp egy hegyi ösvényen, akár léghajóval, akár képzeletmeghajtású járművekkel.

9. Az irodalom ott van, ahol egy esernyő, egy varrógép és egy boncasztalet váratlanul találkoznak, majd elmennek együtt meginni egy limonádét.

10. Az irodalom nem ott van, ahol a város, hanem mindig máshol, csavargás közben – de csak azért csavarog, hogy érdemes legyen a keresésére indulni.

*A 25. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár nyitóbeszéde. Elhangzott 2019. november 14-én a Színház téren.

Kedei 90.

A művész önarcképes kompozíciója hirdeti az elegáns meghívón, hogy ma, november 16-án 18 órakor retrospektív festészeti tárlat nyílik a marosvásárhelyi Kultúrpalota Art Nouveau galériájában. A festő közelgő 90. születésnapja (november 29.) alkalmából rendezett kiállításon köszöntőt mond Mana Bucur, a Romániai Képzőművészek Szövetsége Maros Megyei Fiókjának elnöke és Soós Zoltán, a Maros Megyei Múzeum igazgatója. A tárlatot Németh Zsolt, a magyar Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke nyitja meg. Közreműködik a Cantuale énekegyüttes.

Ravától máig... olvasható a címlapon. A szülőfalutól a Vár-lakig, 1929-től 2019-ig sok minden egyéb, de legfőképp az alkotás, a művészi elkötelezettség és hivatástudat éltette, mozgatta, fűtötte, töltötte fel kifogyhatatlan energiával Kedei Zoltánt. Ennek nyomai, a művészi munka gazdag termésének jellegzetességei, lelki, képi kivételései láthatók a visszatekintő kiállításon, amely november 30-ig látogatható.

A művész régi barátja, Bölöni Domokos közelről nyomon követte, és nagyon jól ismeri az ünnepelt életművét. Az alábbi írása a festő egy kevésbé közismert arculatára hívja fel a figyelmet.

A lélek szentjánosbogarai

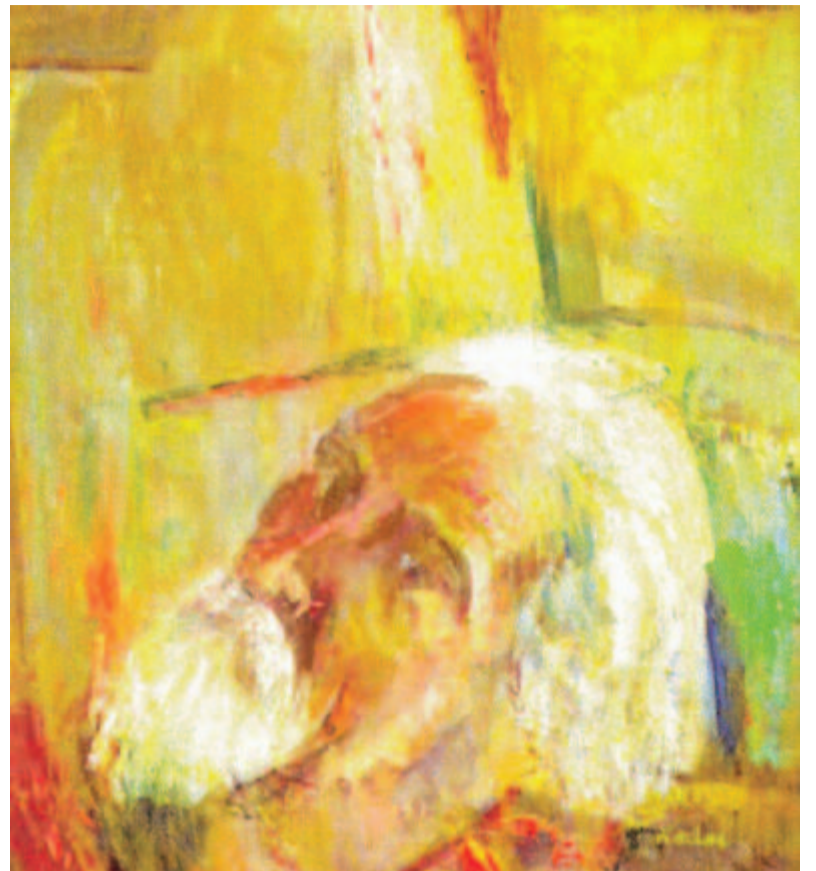
Kedei Zoltánnak a ceruza és ecset mellé tollat is adott a kezébe az Úr. Vigasztal talán a felhőtlen gyermekkor elveszett édenéért, az ősi tulajdonból kiakolbolított és a lét peremére taszított család kálváriájának enyhítésére, a tehetség és szorgalom szerinti tisztos boldogulás hiányának pótlására. Adta az ecsethez a látomásos lebegést, a színek szeretetét, a formák kedves gyülekezését, és adta a tollhoz az emlékezés szabadságát, a lélek üveghangjának csendüléseit, a művészi szép keresésének izzását.

Talentaival aztán szerény lehetőségei szerint gazdálkodott a művész. Ideje hajlatán része a betakarításnak az is, amit alkotás közben vagy a munka szüneteiben gondol vagy álmodik. Írásai életének villanásai, lélegző gyöngyszemek. Napnyugtakor nem keveredhetnek el a föld porával.

A lélek szentjánosbogarai, esti vagy éjszakai halk reflexiók. Kép és szöveg harmonikus együttese: fények és jelek izgalmas muzsikája.

Szivárványos ajándék.

Bölöni Domokos

Bodor Ádám a nemzet művésze

Amint az MTI pár napja közzétette, Bodor Ádám és Czako Gábor írók kapták a Nemzet Művésze díjat, amelyet öt évvel ezelőtt alapított a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) kezdeményezésére az Országgyűlés a magyar művészeti élet legmagasabb rangú elismeréseként.

Bodor Ádám Kossuth-díjas író az abszurd stílusjegyekkel átszőtt, a kortárs magyar irodalmat gyarapító szépírói életműve elismeréseként vehette át a Nemzet Művésze díjat. Az ünnepségen elmondta: az elismerés mérföldkő alkotói pályáján, még akkor is, ha életútja vége felé részesült benne, a Nemzet Művésze díjra ezért „egy boltív záróköveként” tekint. Bodor Ádám köszönetet mondott a sorsnak, amiért Erdélyben született és élte le élete felét, mert ez a természeti, történelmi, etnikai és kulturális sokszínűségről ismert vidék rengeteget adott számára.

Czako Gábor Kossuth-díjas író a magyar irodalmat gyarapító szépírói életműve elismeréseként, nyelvrégészeti tevékenységéért és a humanista gondolkodás tanításának megbecsüléseként kapta a Nemzet Művésze díjat.

A Kultúra.hu ebből az alkalomból *Még egyszer nem tudnám megírni* címmel interjút közölt Bodor Ádámmal. A kérdező Seres Gerda volt. A díjátadó utáni beszélgetésből idézzük az író néhány alábbi gondolatát: „Erdély sajátos történelmi múlttal rendelkezik, amely nagyon sok mindenben különbözik az anyaországtól. Már a honfoglalás, de főként a tatárjárás óta többnemzetiségű terület, a társadalom rendkívül színes képet fest. A szászok, románok hozták magukkal az ízlésvilágukat, felekezetiüket, szokásaikat, egy-

szóval mindent, ami egy etnikumra jellemző. Ugyanakkor ez a három nemzet egymástól teljesen elkülönülten élt, egészen a huszadik század közepéig nem volt átjárás, az egymásra hatás inkább csak a periférián volt tetten érhető. Engem mélyesen megindított, hogy fiatal koromtól szemlélhettem ezt a sokszínűséget.”

Bodor Ádám legfrissebb könyve, a *Sehol* a most zajló marosvásárhelyi nemzetközi könyvvásáron is megvásárolható. Kiadója, a Magvető így harangozta be a novelláskötetet:

„Bodor Ádám talán nem is regényeket és novellákat ír, hanem történeteket, amelyek időnként, mint a sebes patakok, széles medrű folyóvá állnak össze, máskor pedig a deltatorkolathoz hasonlóan apróbb szigeteket, mederrészek, rejtélyes alakzatok alakulnak ki a folyam körül. A *Sehol* hét elbeszélése, abszurd balladája ilyen deltatorképek füzére. Újabb variációk végnapokra.

Hol van ez a Sehol? Valahol a közvetett közelünkben, a vaktérképek szélén, kollektív tudattalanunk mélyén. A Dvug folyó mocsaras partján, a pitvarszki réten, a Hlinka-tetőn, a maglaviti fegyházban vagy éppen a földrajzi valóságban is létező máramarosi Leordinán. Merthogy a többi hely is létezik: megismerjük természetis sajátosságait, legerősebb törvényeit. Temetések és találkozások, árulások és menekülések, háromszögek és mindenféle bonyodalmak. Atombomba az éjszakában. Bodor Ádámnak a kései Beckettet idéző elbeszélései csavarokban és fordulatokban gazdag történetek, elképesztő nyitásokkal és a legváratlanabb végjátékokkal a véletlenek erejéről.”

Markó Béla a hónap írója

Az előző hónapé. A költő a 2019 októberére járó díjat kapta meg teljes költői munkásságáért és a *Román-magyar irodalmi interakciók* elnevezésű konferenciasorozatért, amely a múlt hónapban az írószövetség marosvásárhelyi fiókjának szervezésében a fordítás témakörében indult útjára a Marosvásárhelyi Rádió székhelyén. A díjátadó gálán, a Romániai Írók Szövetsége és a Iași-i Polgármesteri Hivatal közös rendezvényén Jászvásáron kiosztották az Év Írója díjat is. Az alkalomra szervezett eseménysor meghívottjaként számos jeles író, költő, irodalomkritikus volt jelen a moldovai városban november 7. és 9. között. Házigazda az írószövetség elnöke, Nicolae Manolescu volt.

A szakmai testület (Răzvan Voncu – elnök, Gabriel Chifu, Gabriela Gheorghisor, Ioan Holban, Mircea Mihăieș, Angelo Mitchievici és Vasile Spiridon) döntése értelmében az Év Írója díjat Gabriela Adameșteanu érdemelte ki a Polirrom kiadónál megjelent köteteiért. A rendezvény keretében (egy évre visszamenően) szintén a Hónap Írója elismerésben részesült Adrian Popescu (2018 november), Gabriela Adameșteanu (2018 december), Andreea Răuceanu (2019 január), Florina Ilis (február), Cornel Ungureanu (március), Mircea Anghelescu (április), Ana Blandiana (május), Traian Ștef (június), Constantin Abălușă (július), Andrei Novac (augusztus) és Daniel Cristea-Enache (szeptember).

Cantemir-Aron Mândru: A magányos. A legjobb szerző díj birtokosa

Vásárhelyen a Római karnevál

Marosvásárhelyen is bemutatásra kerül (november 15, 16, 17-én) Hubay Miklós *Római karnevál* című drámája. A Vajdaságban már bemutatott előadás a marosvásárhelyi Spectrum Színház, a Zentai Magyar Kamaraszínház és a Soproni Petőfi Színház koprodukciójaként valósult meg.

Hubay Miklós műve egy megtörtént tragikus eset kapcsán kíván szólni az ember, a művész és a művészet kiszolgáltatottságáról.

Az előadás rendezője Pataki András, a soproni színház igazgatója, akit személyes szálak is kötnek Marosvásárhelyhez, hiszen itt végezte rendezői tanulmányait. A zentai bemutatót követően elmondta: „A darabválasztásnál elsődleges szempont volt, hogy Farkas

Ibolyának, az erdélyi színjátszás legendás, kiemelkedő művésze keressünk egy olyan jutalomjátékot, amely tisztelgően a gazdag pályafutása, a hatvanadik szezonja előtt. Egyúttal lehetőséget nyújt arra is, hogy a marosvásárhelyi színházi világ aranykorszakának ... másik két ikonikus színésze, Kárp György és Györffy András együtt léphessen színpadra. A már nyugdíjas művészekkel együtt játszik a Vajdaságból érkező Wischer Johann, aki a zentai teátrum vezetőjeként mindig fontos tartóoszlopa, közvetítője a nemzeti identitással kapcsolatos gondolatoknak, a határon túli magyar színjátszás ápolásának. Ezért különleges és izgalmas generációs találkozásnak gondolom ezt a munkát.”

Erdély festészete a két világháború között

(Folytatás a 3. oldalról)

Gyulával, Nagyvárad Tibor Ernővel, vagy akár Szatmár Popp Auréllal mélyebben, átfogóbban bekerüljön a köztudatba. Erdélyi művészete tágabb értelemben, de itt, ezen a kiállításon is nagyon sokszólamú szimfóniát szólaltat meg. Ez együtt multikulturális terület, amelynek az összhangzata a legérdekesebb.

– Lehet, hogy mindenik nemzet, nemzetiség művészettörténészei a saját nemzeti művészetük szempontjából kutatták ezt a területet, így együtt számíthat újdonságnak a most választott téma.

– Jól gondolja. A művészettörténet valóban vertikálisan szeret kutatni. Elindulunk valahonnan, időben, kronológiailag egy szálon haladunk, és eljutunk valameddig, sokkal kevésbé gyakori az, hogy horizontálisan, több szálon, egy bizonyos rendszerben egyszerre próbáljuk átfogni és megérteni a jelenségeket. Pedig ez nagyon fontos lenne. Az irodalomban ezt könnyebb megtenni, de a képzőművészet esetében problematikus, mert rengeteg mű ábrázol valamit, és mindegyre beleesünk abba a hibába, hogy az ábrázolt dologra koncentrálnunk, vagy a tárgyra, amit

vagy akár az új tárgyilagosság, a Neue Sachlichkeit hagyományához. Németországban ez főleg a portréfestészetben nyilvánult meg. Tehát azt kell látnunk, hogy ez a sokféle dolog, hatás nemcsak keveredik, hanem organikusán épül fel egy új valamivé. És ez lesz az erdélyi festészet a két világháború között.

– Megkockáztható a kijelentés, hogy itt, a marosvásárhelyi Kulturpalotában most egy olyan anyag került közönség elé, amit így együtt eddig még soha senki nem látott?

– Én biztos nem találkoztam ilyen anyaggal, pedig dolgoztam a sepsiszentgyörgyi múzeumban a '70-es években, és az ottani gazdag anyagot alaposan ismertem. Ott nagyobb súllyal vannak jelen annak a környéknek az alkotói, a székely művészek. Szóval így egyben én sem láttam az összegyűjtött közel másfél száz képet, és nagyon nagy élmény volt megpróbálni megtalálni a csomópontokat, ahol ezek a művészek, művészetek összetalálkoznak, majd mennek tovább, és megint találkoznak valahol, részben követve a művészek életművét, részben az együttesen létrehozott anyagokat. Nyilván sokat olvastam erről előzetesen, de a valóságban lenyűgözőbb a művek ilyen gazdag találkozási.

– Mi, magyarok itt Közép-Erdélyben nyilván a saját festőinket ismerjük jobban, némiképp a románokat is, a szász festészet viszont valamiképp fehér folt számunkra.

– Én is azt hiszem, hogy ezen a téren a legnagyobb feladatok és a tartózásaink, a szász festészetet is meg kell ismerni erdélyi szinten, és be kell vonni ebbe az egész erdélyi vonalú diskurzusba, mert tényleg jelen voltak itt a szász festők. Részt vettek kiállításokon, de tény, hogy valamennyire külön működtek. Kevésbé kapcsolódtak be a többiek által létrehozott kiállításokba, például a Barabás Miklós Céh által szervezett rendezvényekbe, inkább a saját szervezeteik eseményein vettek részt, de ezzel együtt az, amit ők alkottak, ugyanolyan szerves része az erdélyi művészetnek, mint a többiek művei.

– Mi ennek a kiállításnak a lényege? Hogyan határozható meg a sajátosságai a nagyközönség számára?

– Én azt mondanám, hogy a húszas évek az identitáskeresés időszaka. A húszas évek bonyolult periódus. A magyarság számára tragédiát jelentett a trianoni békekötés, a románok számára győzelem volt. Ez a kettősség együtt jelentkezett a térségben, és mindkét etnikumnak és életérzésének léteznie kellett. El kellett fogadniuk egymást, az embereknek meg kellett tanulniuk kezelni a helyzetet. Nehéz volt. Úgy látom, hogy a húszas években a festészetben is érződik egy bizonyos megtorpanás Erdélyben. Nem olyan bátor, nem olyan merész, mint a harmincas években, ami egyébként nem volt egy dicső korszak, mert a gazdasági válság miatt a festők akkoriban majdhogynem éheztek. Nagyon megcsappant a mecenatúra, nagyon nehezen tudtak megélni, de művészeti szempontból valahogy mégis rátaláltak erre az erős hangra, amely egyszerre szerkezetes és mégis színes, egy kicsi expresszionista hatás is érződik a színkezelésben és egy kicsi kubizmus a formakezelésben, de nem egészen ilyen és nem egészen olyan. Sajátos szintézis, de nagyon jó. Ami korábban kialakult, elkezdődött, az tovább fejlődött ebben az időszakban. Persze Nagyváradon folytatódik például Ziffer Sándor festészete, amely avantgárd gyökerű, de ekkor már nem igazán avantgárd, Thorma János mellett viszont igen erőteljes Nagyváradon. És mellette kialakul egy fiatalabb látókör. Tehát ha a húszas évek az identitáskeresés időszaka, a harmincasok annak megtalálását hozták el. Úgy is mondható, hogy a festészet magára talált. Mattis Teutsch másképp dolgozik a harmincas években, mint a tízes, húszas években, de az is konstruktív korszaka. Aztán a negyvenes évek megint egy programatikus időszakká válik, akkor jön a második világháború, a bécsi döntés, újra magyar világ, majd minden egyéb bonyodalom.

– Ennek a kiállításnak egy magánkollekció, a Böhm-gyűjtemény az alapja. Katalógus készül róla, az abba szánt tanulmányokból kiderül, hogy Erdélyben az első világháború után nem túl látványosan, de hallat magáról a műgyűjtés is, bátortalanul, de észlelhetően kezd lábra

Ziffer Sándor: Kertben

kapni a műpártolás. A második világháborút követő rendszerváltás után az állami vásárlások nyomán kibővültek a múzeumi, képtári kollekciók. A mostani tárlat anyagát több ilyen gyűjteményből, a kolozsvári, nagyvárad, brassói és marosvásárhelyi kollekciókból válogatva egészítették ki.

– Nyilván a korábbi időszakokban is gyűjtöttek képeket, az arisztokráciának voltak képtárai Erdélyben, de a polgári műgyűjtés a két világháború között kezdődött. Aztán utóbb a múzeumoknak folyamatosan bővült a képtárája, van miből válogatni. Minden képet, ami összegyűlt erre a mostani alkalomra, nem is tudtuk kiállítani.

– A megnyitón ön felvetett egy érdekes kérdést: a központ és a periféria, a provincia problémáját. Ehhez kapcsolódva mondom, hogy érdeklődéssel figyeljük mi is itt, miképpen nő az érdeklődés bizonyos erdélyi festők, életművek iránt a budapesti aukciókon. Átértékelődik a periféria?

– Igen, mindenképpen. A periféria kifejezést használtam, de annak nincs negatív konnotációja. A lényeg, hogy a periféria nagyon sokféle hatást szív magába, amiből egy szintézis keletkezik. A nagy központokban erős stílusirányzatok léteznek egymás mellett, azokból, például a franciákból, japánokból van, ami átkerül Kolozsvárra, Széchenyire, Erdélybe akárhova, és az sok egyébbel keveredik. Ebből alakul ki a periféria sajátossága. Beszélhetünk akár erdélyi, transzilván stílus-

ról is. Ez jelentős érték, az utóbbi időben egyre nagyobb figyelem fordul feléje. Ami az aukciókat illeti, azoknak gazdasági vetületeik vannak. A kilencvenes évek elején a nagyvárad festőiskola nagyon jól ment az aukciókon, most olcsóbbak a képek. Ami jól megy, az avantgárd jellegű művészet, Pittner Olivér például. Ziffer, Perlrott Csaba is. Ezek divatok szerint változnak, azt kell mondanom, teljesen furcsa árviszonyok alakulnak ki. De ez a folyamat mindenképpen hozzájárul az ismertséghez. Kiemelkednek nevek, aztán megint elfelejtődnek, háttérbe szorulnak. Nagy István, aki az utóbbi időben vált nagyon felkapottá, marad. Ő igazi érték.

– Önnek is, mint minden művészettörténésznek, van kedvenc kutatási területe. Tudjuk, hogy Munkácsy, tudjuk, hogy Nagyvárad. Ezen a vásárhelyi kiállítási anyagon dolgozva, felfigyelt valami olyanra, ami különösebben megragadta a figyelmét?

– A kolozsvári iskola, a kolozsvári festők. Nagyjából ismertem őket, de most ők adtak fontos eleményt számomra. És persze a szász festészetet jobban meg szeretném ismerni. Ugyanakkor Ferenczy Károlyról szeretnék egy rendes monográfiát írni, csak sajnos mindig mást csinállok. A marosvásárhelyi képtár Bernády-gyűjteményében most újra örömmel láthattam viszont Ferenczy két nagyszerű festményét, amiket ki is állítottunk. Hátha ez is ösztönzést ad a további munkámra.

Hans Mattis Teutsch: Kompozíció

ábrázol, és nem arra, hogy ez a képzőművészeti alkotás is a teljes művészeti hagyomány része, ugyanis felhasználja mindazt, amit addig a művészek létrehoztak. Ez az erdélyi művészet esetében is nagyon jól látszik. Konkretizálhatok is ilyen szempontból. Fülöp Antal Andor például a kolozsvári iskola tagja, a transzilván festészet egyik jeles képviselője. Amikor belemélyedünk a művészetébe, látjuk, hogy az olasz quattrocentóhoz kötődik, de arról valójában ritkán beszélünk, hogy az erdélyi művészet kötődik az olasz quattrocentóhoz. Miközben ugyanaz az erdélyi művészet kötődik az osztrák expresszionizmushoz, Oscar Kokoschka művészetéhez, vagy ugyanaz az erdélyi művészet kapcsolódik a cézanne-i hagyományhoz vagy a konstruktivisták hagyományhoz

– Érdekes észlelni, hogy belépve az egyik terembe, az ember figyelmét megragadja három egymás melletti kép, és fel sem merül benne, hogy azok nem ugyanannak a festőnek az alkotásai. Aztán ha megnézi a címkét, kiderül, hogy az egyik magyar, a másik román, a harmadik pedig egy szász alkotó műve.

– Igen, szándékosan raktam így össze. Nagyon fontosnak tartom, hogy ez így megjelenjen. Lehet beszélni nemzeti művészetéről, a művészet nemzeti vonatkozásairól, aspektusairól, de az sokkal inkább egy szociológiai szempont, mint mondjuk a művészetelméleti, esztétikai megközelítés. Tényleg, mint mondta, ha nincs a képek alatt a címke, nem biztos, hogy meg lehet különböztetni, melyik magyar, melyik román, melyik szász, melyik zsidó művész munkája. Ez nem döntő tényező.

Aurel Ciupe: Ketten

Nemzetközi kitekintés kilencedszer

Újra kivételes fotós élményt kínál a marosvásárhelyi várban a Szűcsök bástyája. Fél száz színes és fekete-fehér felvétel, csupa díjnyertes fotóból álló, válogatott képanyag nyújt igazi vizuális csemegét a tárlatlátogatóknak. A Marx József Fotóklub 9. nemzetközi fotóművészeti szalonja, illetve a XXVII. országos fotóművészeti biennálé november 8-án nyitotta meg ajtait, és hangulatos ünnepségen díjazta nyertesait. A világ 31 országából 133 benevező több mint 1000 képet küldött a rendezvényre, a Nagy Lajos EFIAP/d, Kerekes István EFIAP/d, Ovi D. Pop EFIAP összetételű, Both Gyula AFIAP elnökölte zsűri ezekből választotta ki a legjobb 50-et. Nem volt kötött téma, mindenki azzal lépett versenybe, és pályázott a színes és a fekete-fehér kategória díjaira, ami számára a legkedvesebb, legizgalmasabb volt. Ez a megszokottnál is több érzelmet, ötletet, hangulatot vitt a látványba. De így is illik ez, hiszen a biennálé

a legrégebbi ilyen fotós seregszemle az országban; amint a klub fáradhatatlan elnöke, Both Gyula hangsúlyozta a megnyitón és a szép katalógus előszavában, a klub névadója, Marx József és társai 1957-ben rendezték meg először, és ehhez mérhető a tárlat híre, rangja is. Ez biztosította számára azt a lehetőséget is, hogy négy tekintélyes fotósszervezet – a FIAP (Fédération Internationale de l' Art Photographique), a GPU (Global Photographic Union), az ICS (The Image Colleague Society) és az AAFR (Asociația Artiștilor Fotografici din România) – védnökségét élvezhette, és ezek égisze alatt oszthatta ki az arany, ezüst és bronz díjakat, valamint a dicsérő okleveleket.

Mondhatni, minden földrész képviseltette magát, és természetes, hogy Romániából jelentkezett a legtöbb fotóművész a kiállításra, szám szerint 74, de egészében véve az ázsiai, távol-keleti fotósok előretö-

Kaushik Majumder, India: Nők munkában részét jelezhetjük. India kiemelten hallatott magáról, 12 fényképésze küldte el felvételeit a rendezvényre. Ekképpen a Marx József Fotóklubnak nem csak az a fő érdeme, hogy tagjai rendszeresen kiállítva, nívós látványban részesítik a helyi közönséget, az is dicséretet érdemel, hogy időről időre ilyenszerű nemzetközi tárlatokkal teszi lehetővé, hogy a

vásárhelyi érdeklődők helyben tájékozódjanak arról, éppen mi történik a világ fotóművészeti berkeiben. Most például az érzékelhető, hogy mind átjárhatóbbak a különböző vizuális ágak közti határok. A fotóművészet egyre közelebb kerül a képzőművészethez. A szalon színes anyaga festői erényeket mutat fel, a fekete-fehér a grafikához közelít. Sejtelmesen meditatív, álomszerűen megfoghatatlan, olykor rezignáltan békés, csendes valóság és valóságfölköttség tárul elénk a mesés, balladás hangulatú, fénybe-árnyékba öltöz-

tetett tájakon, és tükröződik vissza a megkapó tekintetekben. Lendületes dinamika, kifejező testbeszéd, lekerekített és szögletes, geometrikus vonalakat, alakzatokat ütköztető, olykor egzotikus realitást kiaknázó pillanat- és helyzetképek sugallják a drámát, az emberi létet meghatározó földi gravitációt. A legjobb szerzőnek kijáró díjat elnyerő Mándru Cantemir-Aron a *The Loner* (A magányos) című képének festőiségével érdemelhette ki az elismerést.

A kiállítás december 8-ig tekinthető meg. (N.M.K.)

Shin Woo Ryu, Korea: Sivatag

Molnár Ferenc, Magyarország: Apám és én

Lászlóffy Csaba válogatott versei

2019 októberében *Vasárnapi pszichoanalízis* címmel jelent meg Lászlóffy Csaba (1939-2015) válogatott verseskötete a budapesti Magyar Napló Kiadó gondozásában. A Vasárnapi pszichoanalízis című könyvet november 13-án mutatták be a kincses városban a Kolozsvár Társaság székhelyén Balázs Imre József, Korpa Tamás (a válogatás szerkesztője), valamint Tibori Szabó Zoltán közreműködésével. Az alábbiakban a kiadó, a Magyar Napló honlapján olvasható ismertetőt közöljük a nyolcvan éve született lírikus kötetéről.

„Lászlóffy Csaba (1939-2015) József Attila-díjas költő, író, drámaíró, esszéista, műfordító Tordán született, 1950-től haláláig Kolozsváron élt és alkotott. Válogatott kötetének költeményei érzéki finomsággal, letisztultan s eredeti nyelvi erővel foglalják össze és gondoltatják újra az öt évtizedes alkotói pálya fő hangsúlyait. A Vasárnapi pszichoanalízis azért delejezően súlyos, nagy téteket mozgó gyűjtemény, mert egyidejűleg tiszteli, állítja és forgatja fel azt a rendet, amelynek tágasabb körzetéből a kötet anyaga vétetett. Panoráma-

szerű rátekintést nyit Lászlóffy Csaba lírájának alakulástörténetére, verstechnikai sokszínűségére, visszatérő témáira. Olvasása során tanúi lehetünk nemcsak e költészet belső gazdagodásának, hanem az elmúlt fél században az erdélyi lírában jelentkező újító kísérletek egyes vonásainak is. A gyűjtemény az 1964 és 2015 között kibontakozó, tizenhat kötetet teremtő lírai életmű meghatározó értekeinek első szám-bavétele.

A Rádus Knyvek megjelenésével a Magyar Napló Kiadó új sorozatot indított. Azoknak a „sugárzó” életműveknek – és a szerzőikről szóló monográfiáknak, tanulmányköteteknek – kíván benne otthont adni, amelyek egyedi vagy átfogó erejűnek bizonyultak a magyar irodalomban, irodalomtörténetben. A könyvcslád rádiuszai által befogott tér a teljes világ magyar nyelvű életműveit magába öleli. Az emberi és a nemzeti lét meghatározó kérdéseinek gondolkodó, a történelmet átvilágító, a mindenkori emberi helyze-

tet lényegszerűen felismertető lírai, epikai, drámai, esszéirői és műelemző munkákat tárja olvasói elé. A sorozat műveinek erős sugaraival segítve annak a fénynek a tudatosítását, amely a magyar irodalomból izzott fel a nemzeti és az egyetemes kultúra értékrendjének tükrébe.”

Lászlóffy Csaba

Klíma-változások szonettje

Visszaaludni. Van idő még? (volna!) – Ahány helyen megfordultam – oda? Abba, vagy egy másik dimenzióba? Mi dönti el, mely korban kicsoda voltam/?vagyok; vagy csak lehettem volna! Ha nincs véletlen, én magam szülök fagyban, hőségben, hamis tavasz-holdra néző esélyt. Folyton rákészlök mióta csak az eszemet tudom valamire, mit könyvespolcokon, divatbörzén hiába keresek; legfeljebb génjeimben zuhan, ível – száz évig eljátszom még, nyugodt szívvel, az enyhülést; a házard végétet.

Harminc éve kezdődött a „bársonyos forradalom” Csehszlovákiában

Harminc éve, 1989. november 17-én kezdődött Csehszlovákiában a kommunista rendszer bukásához vezető „bársonyos forradalom”. Az MTVA Sajtóadatbankjának anyaga.

Az 1968-as prágai tavasz leverését követő visszarendeződés, a „normalizáció” után Csehszlovákiában – képletesen szólva – megállt az idő, a rendszer és az emberek is reménytelen mozdulatlanba dermedtek. A diktatúra minden egyéni megnyilvánulást, kezdeményezést gyanakodva figyelt, és zaklatással, olykor börtönnel „jutalmazott”. Az első szervezett ellenzéki csoport, a Charta 77 nem jutott el a szélesebb nyilvánossághoz, a diktatúra gyengülésének jelei csak a nyolcvanas évek második felében váltak nyilvánvalóvá.

Prágában gyanakvással szemlélték a Szovjetunióban Mihail Gorbacsov által 1985-ben elindított peresztrojka, és többször értésre adták, hogy nem hajlandók feladni „a szocializmus alapvető eszméit”, s még az óvatos gazdasági reformoktól is elzárkóztak. 1987 decemberében a keményvonalas kommunista pártfőtítkárr-államfő, a szlovák nemzetiségű Gustav Husák egészségi állapota miatt lemondott a párt vezetéséről. Utóda Milos Jakes lett, de ezzel csak annyi változott, hogy a legbefolyásosabb tisztségbe egy néhány évvel fiatalabb cseh politikus került.

A társadalom azonban éledezett: 1987-ben félmillióan írtak alá egy petíciót vallásszabadságot követelve, 1988. március 25-én pedig Pozsonyban „illegális vallási csoportok provokatív tüntetését” verte szét a rendőrség. Az év augusztusban a prágai tavasz leverésének 20. évfordulóján, októberben pedig a csehszlovák állam létrejöttének 70. évfordulóján rendezett Prágában tüntetést az ellenzék.

1989. január 15-én a tüntetők a Vencel téren akartak megemlékezni Jan Palach diákról, aki húsz évvel korábban a prágai tavasz leverése elleni tiltakozásként az önkéntes tűzhalált választotta. A rendőrség kemény fellépése miatt sokan megsebesültek, s 500 embert tartóztattak le, köztük Václav Havel drámaíró, a Charta 77 szóvivőjét is. Az erejüket megérező polgárok egyre nyíltabban hallatták hangjukat, ellenzéki csoportok alakultak, amelyek az emberi jogok tiszteletben tartása mellett már a cenzúra eltörlését és radikális reformok bevezetését is követelték. A vezetés erre nem volt hajlandó, de Havelt nemzetközi nyomásra szabadon engedték. 1989 augusztusában a prágai tavaszt eltipró Varsói Szerződés több országa önbírálatot gyakorolt, és bocsánatot kért az 1968-as intervenció miatt, ami végzetes csapás volt a rendszerre, amely addig még a téma említését is tabunak tekintette. 1989. október 28-án, a független csehszlovák állam létrejöttének 71. évfordulóján hatalmas tüntetés zajlott Prágában, amelyet a rohamrendőrség oszlatott fel.

November 17-én, nyolc nappal a berlini fal leomlása után Prága főutcáin a karhatalom kegyetlenül szétverte a diákok békés tüntetését. Ez volt a fordulópont, a rohamrendőrök beavatkozása az egész országban (és világszerte) hatalmas felháborodást váltott ki. Egymást követték a tüntetések, amelyeken immáron többpárt-rendszert, szabad választásokat, társadalmi párbeszédet és a felelősök megbüntetését követelték. Még aznap este Prágában Havel vezetésével megalakult a Polgári Fórum (OF), 17-én éjszaka Vágsellyén létrejött a Független Magyar Kezdeményezés, 20-án egy újabb diáktüntetés után Pozsonyban megalakult a Nyilvánosság az Erőszak Ellen (VPN) polgári kezdeményezés.

November 21-én tárgyalások kezdődtek a hatalom és az ellenzék között, amelyek 26-án kerekasztal-tanácskozásban folytatódtak. A tüntetések hatására november 24-én lemondott a Csehszlovák Kommunista Párt (CSKP) vezetősége, Milos Jakes főtítkárral az élen, az új pártfőtítkárral és pártvezetés elhatárolta magát az 1968-as intervenciótól és a sztálini modelltől. November 26-án a Polgári Fórum felhívására 750 ezres tömeg demonstrált a prágai Vencel téren, és beszédet mondott Alexander Dubcek, a prágai tavasz egykori vezetője, akinek nevét addig kiejteni sem volt szabad. 27-én kétórás országos általános sztrájkot tartottak, a tüntetéseken a tömeg „Késő, késő” kiáltásokkal nem hagyta szóhoz jutni a kormány képviselőit.

A szövetségi parlament november 29-én törölte az alkotmányból a párt vezető szerepére vonatkozó cikelyt. December 6-án lefegyverezték a munkásőrséget, 7-én lemondott Ladislav Adamec kormányfő, és kizárták a pártból Milos Jakes volt főtítkárral. December 10-én Marián Calfa vezetésével új szövetségi kormány alakult, amelyben 1948 óta először kisebbségben voltak a kommunisták. Az új kormány kinevezése után lemondott Gustáv Husák államfő, a bejelentéseket 200 ezer ember ünnepelte a Vencel téren, az ellenzéki szervezetek lefújták a másnapra tervezett általános sztrájkot.

December 11-én megkezdődött a vasfüggöny lebontása a csehszlovák-osztrák határon. December 21-én a CSKP rendkívüli kongresszusa bocsánatot kért az állampolgároktól, a párt kivonult a munkahelyekről, 22-én megszűnt a titkosrendőrség. December 28-án Dubcek lett a parlament, a Szövetségi Gyűlés elnöke, 29-én a 70 százalékban még kommunista testület államfővé választotta Havelt. 1990 januárjában a kommunista párt a pluralizmus mellett foglalt állást, februárban a reformkommunisták kiváltak a CSKP-ből, s megállapodás jött létre a szovjet csapatok kivonásáról. Áprilisban az állam neve Cseh és Szlovák Köztársaságra változott, az első szabad választásokat 1990. június 8-9-én a Polgári Fórum és a Nyilvánosság az Erőszak Ellen nyerte meg.

Forrás: mult-kor.hu

*Szomorú az út, mely a sírohoz vezet,
nem láthatunk, nem beszélhetünk már veled.*

*Virágot viszünk az elnémult sírra,
de ezzel téged nem hozunk vissza.*
Szomorú szívvel emlékezünk november 17-én a drága édesanyára, nagymamára és dédmamára, **BODÁLI ANNÁRA** szül. Kiss halálának első évfordulóján.
Nyugodjon békében!
A szerettei. (10/5324)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL, BÉRBEADÁS

ELADÓ váltókeke, tárcsás kasza. Tel. 0745-404-666. (9/5285-1)

KIADÓ 2 szobás lakás a Fortuna mellett. Tel. 0740-124-154. (3/5330-1)

MINDENFÉLE

KÉSZÍTÜNK, szerelünk: külső műanyag redőnyöket, szalagfüggönyöket, harmonikaajtókat. Tel. 0265/218-321, 0744-121-714, 0766-214-586. (14/4654)

VÁLLALUNK: tetőkészítést cserépből vagy lemezből, kisebb javítást, tetőszigetelést fából, ácsmunkát stb. Tel. 0745-680-818. (7/5203-1)

ALKALMAZUNK hegesztőt és lakatost. Tel. 0744-572-889. (21684-1)

VÁLLALUNK tetőkészítést fémcserépből és Lindab lemezből, tetőjavítást, ácsmunkát, bádogosmunkát és tél előtti takarítást. Tel. 0754-814-263. (13/5250)

VÁLLALUNK tetőkészítést 25% téli árkedvezménnyel, fémcserépből 50 lej/m². Ácsmunkát és bádogosmunkát végzünk, valamint sürgős javítást. Tel. 0736-045-781. (13/5250)

Tárgu Mureș 88, Sovata 102
Marosvásárhely 88, Szovata 102

r · a · d · i · o

Heghin 94.7, Sighioara 104.3
Sibiu 94.7, Segesvár 104.3

MEGEMLÉKEZÉS

Szeretettel és könnyes szemmel emlékezünk életünk legszomorúbb napjára, november 16-ára, **DOCZI JÁNOS** halálának 4. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Emlékét őrzi felesége, Piroska és szerettei. Nyugodj békében, drága Kicsim! (9/5244)

„Mert én tudom, hogy az én Megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll.”

(Jób 19:25)

Szomorú szívvel emlékezünk **KOVÁCS ANDRÁSRA (Bandi)** halálának kilencedik évfordulóján. Szívünkben örökké élni fog. Bánatos szerettei. (3/5279-1)

Kegyelettel és fájó szívvel emlékezünk november 16-án **MOLDOVÁN ILDIKÓRA** szül. Csiszér halálának nyolcadik évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei: férje, lánya, fia családjukkal. (9/5303)

ELHALÁLOZÁS

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték

özvegy **MOLDOVÁN KLÁRÁT** szül. Marosán

hogy 2019. november 14-én, életének 68. évében súlyos betegségben elhunyt. Temetése 2019. november 18-án, hétfőn 13 órakor lesz a szabédi kápolnából, református szertartás szerint. Búcsúzik tőle szerető fia, lánya, két unokája, valamint két nővére és azok családja. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Nyugodjon békében! (7/5321-1)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

ALKALMAZUNK SOFÓRT ÁRUSZÁLLÍTÁSRA. Érdeklődni a 0743-119-998-as telefonszámon. (64219-1)

MUNKATÁRSAT keresek **FESTÉSI MUNKÁLATOK** elvégzésére, tapasztalat nem szükséges. Tel. 0745-018-784. (64239-1)

CONSELIUL JUDEȚEAN MUREȘ
MAREȘ MEGYEI TANÁCS
MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MAREȘ MEGYEI MÚZEUM

Erdély festészete
a két világháború
között

2019. 10. 25. – 2020. 04. 19.

KULTÚRPALOTA

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
- információ -118-932
- általános -118-800
- Központosított ügyelet
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,
Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség -0265/202-305
- SMURD (betegekkel
kapcsolatos információk) -0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
- gyermekeknek -0265/210-177
-0265/212-304
-0265/312-436
-0265/250-120
-0265/263-351
-0265/263-351
- Optika-Optofarm -0265/250-344
- Marmed járóbeteg-rendelő: -0756-468-658
-0729-024-380
-0751-114-307
- Labor
e-mail: marmed@marmed.ro,
www.marmed.ro
- Dora Optics -0733-553-976
- Dora Medicals -0265/212-971
- Radiológia, echográfia
Dr. Jeremiás István -0265/222-446
- Lézerakupunktúra -0722-885-851
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése -0740-083-077
- Prefektúra -0265/404-664
- RDS-RCS -0265/266-801
- 0365/400-401
- 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat
- vidék -0800-801-929
- Delgaz Grid -0265/269-667
-0265/200-928
-0800/800-928
- Aquaserv:
- hideg víz-csatoma -0265/215-702
- közüzemszolgálat -0265/208-888
- központ -0265/208-800
-08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal -0265/254-625
- Vasútállomás -0265/236-284
- Távolsági buszállomás -0265/237-774
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés
(0-24 óra), professzionális balzsamozás
Nemzetközi halotyszállítás -0265/215-119
-0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) -0265/263-865
koporsók, kellekék, -0745-606-215
koszorúk -0745-606-269
és halotyszállítás -0745-609-830
- Melinda temetkezés
Onesti tér 12. sz., a Litoral mögött,
teljes körű szolgáltatás -0741-615-661
- Maros megyei RMDSZ -0740-263-907
-0265/311-862
- Thomas Hux sofőriskola -0265/264-442
-0265/262-907
-0741-235-239,
-0365/882-842
- Üveg-tükör szerelése,
házhöz szállítás -0265/248-430
- Utazási irodák**
- MAORI turisztikai iroda -0365/440-528
www.maoi.ro e-mail: info@maoi.ro
- Transervice -0265/216-242
- World Travel Shop -0265/216-768
turisztikai iroda -0265/269-900
- Bálint-Trans -0745-611-999
9-17 ó. -0265/255-092
- Interiours -0265/264-011
- Royal GTS -0265/269-308
0731-898-989
Hu 0036-306-053-753
- Family Holiday -0365/449-833,
-0749-922-887
- Thomas Hux utazási iroda -0365/882-842
-0772-068-684
- Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.**

MCA Health Care

ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaphoz származó összeggel **ártámogatott (ingyenes)** orvosi analízisek elvégzésére! Ehhez szükséges küldőpapír a családvorostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7-19 óra között, valamint szombaton 8-13 óra között.

Várjuk Önöket!

Szerzetesek
asztalánál

La masa
călugărilor

A Magyar Kereskedelmi és
Vendéglátóipari Múzeum vándorkiállítása
Expoziție itinerantă a Muzeului Maghiar
al Comerțului și Turismului

Maros Megyei Múzeum, várbeli épülete.
2019. szeptember 27.–december 18.
Muzeul Județean Mureș, clădirea din cetate.
27 septembrie–18 decembrie 2019

Partnerok:

ÜZENET
SZERETETTEL
vasárnap 13:30

Barabási Tivadarral
és Kurta Kingával

ETV ERDÉLYI MAGYAR
TELEVÍZIO

all hits radio
atlasfm

GREAT MUSIC FOR A GREAT CITY!

106.4 FM

TG. MUREȘ • MAROSVÁSÁRHELY

@AtlasFmMures

therezia®

radio.kptv.ro

KPTV

THE ROCK STATION

radio.kptv.ro